

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך | פרשת דברים - חזון

גליון מס' 197 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הזמן

גם מרן ראש הישיבה, רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל, עורר על ענין זה, בבואו יום אחד לקרית ספר. שמונה מאות אברכים ישבו מולו, והוא אמר להם: "רבתי הייתם פעם בים בבין הזמנים? ראיתם פעם, איה אבא מחפש ילד בן שלש שאבד? איפה מוטי, איפה הוא???"
שעה חולפת, וגם שעתים, והמציל מכריז - "מי ראה ילד קטן עם גלגל ים כזה?" האבא שרוי בדאגה אימה, בצער ובלחץ נוראים. איפה הילד??
פתאום מגיע אדם אחד, ומביא אתו את הילד. הוא מצא את הילד משחק בממטרה.

להצטער בצער השכינה
להתאבל פאמת ובתמים על ירושלים הוא מן הדברים הקשים ביותר.
כשמגיעים לאלול וליום הדין, אנחנו יודעים, פחות או יותר, מה עלינו לעשות. חוזרים בתשובה, עושים השבון נפש, מקבלים קבלות טובות, ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה.
אבל מה רוצים מאתנו בחדש אב?
רוצים שנגיש את הצער על חרבן בית המקדש. ככל שנהיה יותר קרובים אל ה', נרגיש יותר את צער השכינה.

אנחנו בוכים על החרבן שהיה לפני אלפים שנה, ועל החרבן שמתרחש עכשו, כל רגע ורגע. כל דמעה, שאנחנו מורידים על החרבן חשוכה בעיני הקב"ה.

ספרו לי על מעשה שהתרחש עם 'דמעה' אחת: אשה אחת, נצולת שואה, זכתה להגיע לארץ ישראל. היא הקימה משפחה גדולה ויפה, וגם צברה רכוש רב. לאחר זמן נפטרה אותה אשה, והשאירה צאצא, שבה הורתה איה לחלק את הנכסים הרבים שהותירה אחריה.

"הבנים יתחלקו בכל רכושי", היא כתבה בצואה, "למעט הסכום שבו אנקב בהמשה, שיחלק לנכדים. כל נכד ונכדה יקבלו אותו סכום כסף, ורק נכדה פלונית תקבל עוד עשרת אלפים דולר".

כאשר פתחו את הצואה, תמיהו כלם – מה המיחד באותה נכדה? למה היא תקבל הרבה יותר מכלם? הנכדים האחרים חשבו, שאולי דעתה של הסבתא כבר לא היתה לגמרי צלולה בעת שכתבה את הצואה. הביאו אפוא את הצואה לרב, ובקשו את עצתו. אמר להם הרב, "יתכן, שהיתה סבה מיחדת להעדיף את הנכדה המסימת בחלקת הירושה, ויתכן שבאחד המסמכים או במכתבים של הסבתא תמצא התשובה לתמיהה".

חפשו בין המסמכים, ומצאו דף ישן, שהיה כתוב בו:

לראות את השמחה של האבא! כמה הוא מודה לאותו אדם, שמצא והביא לו את הבן האבוד! לרבנו של עולם יש כל כה הרבה ילדים קטנים, שהולכים לאבוד... איה אתם יכולים לשבת פה רגועים, כשיש צער כזה לשכינה!?

אנשים גדולים חיים באטמוספירה אחרת. הם קרובים אל הקב"ה, הם חשים את צער השכינה בגלות. בגמרא (ברכות ג ע"א) מובא: "בשעה שישאל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיה הגדול מברך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר, אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כה [אשרי כל זמן שהיה קלוס זה בתוך בית המקדש - רש"י]. מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם". בפסוק בתהלים (קמו, ב) נאמר: "בונה ירושלם ה', נדחי ישראל כנס".

איה זוכים ל"בונה ירושלם"? - על ידי "נדחי ישראל כנס", שמהזירים ומכנסים עוד יהודים לאבינו שבשמים.

(רבי ישראל מאיר שושן שליט"א – דורש טוב בין המיצרים)

ערפה של דמעה

מי שמבין, אפלו מעט מן המעט, את החשיבות העצומה של בית המקדש, אמור להוריד דמעות כמים על החרבן. עברו שנים רבות מהחרבן, אבל החרבן הוא עכשו.

"היום בלילה ישבתי עם כל בני המשפחה – בני ובנות, נכדים ונכדות, וספרתי לכלם חלק מהצרות הנוראות שעברו עלי בשואה. כלם הצטערו, אבל נכדה אחת בכתה על כאבי – ראיתי איה מהעין שלה יורדת דמעה. על הדמעה הזאת אני אתגמל אותה בצואה שלי".

דמעה אחת בעולם הזה היתה שנה עשרת אלפים דולר. הדמעה שאנחנו מורידים על בית המקדש, אי אפשר לתאר ולשער ערכה למעלה.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א – דורש טוב בין המיצרים)

הצפיה לישועה – מיסודות הקיום

בגמרא (שבת לא ע"א) איתא: "אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? עסקת בפריה ורבייה? צפית לישועה?"

וכאן לכאורה יש מקום לשאל: מנין בכלל שצריה לצפות לישועה? היכן כתוב בתורה שעלינו לצפות לישועתו של הקב"ה? הכל יודעים שצריכים לקבע עתים לתורה שנאמר (דברים ו, 1) "ודברת בם"; מצות האמונה בה היא הדברה הראשונה של עשרת הדברות (שמות כ, ב) (לשיטת הרמב"ם בספר המצוות מצוה א'); גם פריה ורבייה היא מצוה מפורשת בתורה (בראשית א, כח); אבל היכן כתוב בתורה שצריה לצפות לישועה? אמנם הפתוב (ויקרא כו, מד) אומר: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם", כלומר ישנה הבטחה שתהיה ישועה, וזה לא המקור היחיד לכה, אבל היכן כתוב בתורה שאנו מצויים לצפות לה?"

ומצאתי שהמגיד הירושלמי רבי יצחק פרחי (חי לפני כמאה וחמשים שנה) אומר, שהמקור לכה שאנו מצויים לצפות לישועה הוא הפסוק (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים".

מה הקשר? איה רואים מכאן שמצוה לצפות לישועה? בשעה שאבותינו היו משעבדים לקלגסים המצרים, וכי מישהו מהם האמין שתבוא ישועה? ובכלל, איה

אפשר להעלות על הדעת שתבוא ישועה לעובדי עבודה זרה, שהרי אבותינו במצרים עבדו עבודה זרה, פדברי חז"ל (ילקוט ראובני בשלח פב, פט) "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה", ואף על פי כן הקב"ה הוציאנו ממצרים. השי"ת לא התחשב בכל הקסרונות של עם ישראל אז, וכשהגיע הרגע לגאל את ישראל, באה הישועה. מכאן, שאסור לנו להתיאש, אסור לנו לחשב שהשי"ת מאס בנו, ועלינו לצפות תמיד לישועת ה'.

נכון, הננו מוקפים בעיות מארבע רוחות השמים, שקועים בים של צרות עד למעלה מראשנו, אבל תמיד עלינו לצפות לישועת ה'.

הלא במצרים עם ישראל הגיעו למצב שעוד רגע אחד היו שוקעים בחמשים שערי טמאה, ואז כידוע כבר לא היה שום סכוי לגאולה, והנה, ממש אז, ברגע האחרון ממש, בא הקב"ה ועם היותם טמאים ומזוממים בחטאים כבדי משקל – גאלם מעבדות לחרות עולם, אם כן אין מה להתיאש מגאולה וישועה. מצוה להאמין שיהי יקרה לנו.

הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו שישוע את בניו ויגאלם מגלות מצרים לאחר ארבע מאות שנה (בראשית טו, יג), והוא קיים. אם כן, יש לנו בהחלט תקווה, עלינו באמת לצפות לישועה.

וזהו גם נבואתו של יחזקאל הנביא: "אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית וגו' ומדדו את תכנית", שכאשר יראו בני ישראל שבגנו בית המקדש עומד לקום מחדש, תנערו ממר יאושם ויצפו לישועה, וכדברי רש"י: "בהראותי למו חסדי שאיני מאוסם בעוונם". תבוננו ויבינו שכדאי להם לשוב אלי ולקוות לישועת ה'.

וזאת אמת לאמתה. יהודי, אפלו פשהוא נמצא בשואל תחתיית – רוחנית וגשמית, עדין הקב"ה מוכן לקבלו. אפלו משיא מצוקתו ישמע ה' את תפלתו ויקבל את תשובתו, ואף יושיע אותו.

(רבי שלמה לוונטשיין שליט"א – מתוך דורש טוב בין המיצרים)

בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

שְׁתַּמֵּיד יְהִי תְלוּנֹת שְׂכָאֵלוּ...

ואמר אֲלֵכֶם בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר לֹא אוֹכֵל לְבָדִי שְׂאֵת אֲתֶכֶם. ה' אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם... ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים... אֵיכָה אֲשָׂא לְבָדִי וגו' (א, ט-יא)

מִשֶּׁה רִבְנֵנוּ מִתְקַשָּׁה לְשֵׂאת לְבָדוֹ אֶת הָעַם כְּלוּ, עַל מִשְׁפָּטָיו וְדִינָיו, וּמִמֶּנָּה אֲנָשִׁים נוֹסְפִים שִׁיקְלוּ עָלָיו אֶת הַמְּלָאכָה, בְּאֵמְרוֹ: "וְאִמְרָ אֲלֵכֶם... לֵאמֹר לֹא אוֹכֵל לְבָדִי שְׂאֵת אֲתֶכֶם".

וְהִנֵּה, לְכַאוֹרָהּ, הַמְּלָאכָה "לֵאמֹר" נִרְאִית מִיִּתְרַת בְּפָסוּק, וְיֵשׁ לְהַבִּינֵנוּ מַה הִיא בָּאָה לְבַטָּא?
ה' מִשֶּׁה חֲכָמָה" מְבַאֵר אֶת הַדְּבָרִים בְּאִמְצָעוֹת הַדְּגֻמָּא הַבָּאָה:

יוֹשֵׁב לוֹ אָדָם בְּבֵיתוֹ, וְסָבִיבוֹ מִתְרוֹצְצִים בְּנָיו וְנִכְדָּיו הַרְבִּים, מְרַעִישִׁים, מְפָרִים אֶת הַסֵּדֶר וּמְצוֹנְחִים בְּקוֹלוֹתֵיהֶם – וְהוּא בִּינֵיהֶם עֵיף, חָלֵשׁ וְנֶאֱנַח עַד עֲמָקֵי לְבָבוֹ, וּבְכָל זֹאת, הוּא מְבַרֵךְ אוֹתָם בְּאוֹתָהּ הַזֹּדֶמְנוֹת: הַלּוֹאֵי שִׁגְם לְכֻלְכֶם יִתֵּן ה' טְרוֹדוֹת כְּאֵלוֹ מְבַנִּים וְנִכְדִּים... כִּי אוֹמֵר מִשֶּׁה רִבְנֵנוּ הַרוּעָה הַנֶּאֱמָר: ה' הִרְבֵּה אֶתְכֶם, וְהִנֵּכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַלּוֹאֵי שְׂכָה יִמְשִׁיכוֹ "לֵאמֹר" עֲלֵיכֶם גַּם שְׂאֵר רוּעֵי יִשְׂרָאֵל, מִנְּהַיְגֵיכֶם וּנְבִיאֵיכֶם. יִתֵּן ה', וְתַמִּיד הַתְלוּנֹת עֲלֵיכֶם יִתְמַצוּ בְּטַעֲנָה, שְׂאֵי אֲפָשֶׁר לְשֵׂאת אֲתֶכֶם בְּאֲשֶׁר אֲתֶם גְּדוֹלִים וּמְבָרְכִים! הָא – וְתוֹ לֹא...

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א – ומתוק האור)

אִם רְאִיתֶם שְׂמֹזְדוּג לְכֶם – בְּרַחוּ לַתּוֹרָה

פְּנֵו לְכֶם צְפִנָּה (ב, ג)

בְּמִדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה א, יט): "מַהוּ 'פְּנֵו לְכֶם צְפִנָּה'? אָמַר רַבִּי חֵיָא, אָמַר לְהֶם: אִם רְאִיתֶם אוֹתוֹ שְׂמִבְקָשׁ לְהַתְגַּרּוֹת בְּכֶם – אַל תַּעֲמְדוּ כְּנֶגְדּוֹ, אֶלֶּא הִצְפִּינוּ עֲצָמְכֶם מִמֶּנּוּ, עַד שִׁיעֲבַר עוֹלְמוֹ, הוּי 'פְּנֵו לְכֶם צְפִנָּה'. אָמַר רַבִּי

יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם, אָמְרוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל: רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אָבִיו מְבָרְכוֹ 'עַל חֲרִבָּה תַחֲיֶה', וְאַתָּה מִסְכִּים עִמּוֹ, וְאוֹמֵר לָנוּ הִצְפִּינוּ עֲצָמְכֶם מִפְּנֵיו? וְלַהֲיִכֵּן נִבְרַח? אָמַר לְהֶם: אִם רְאִיתֶם שְׂמֹזְדוּג לְכֶם – בְּרַחוּ לַתּוֹרָה, וְאִין 'צְפִנָּה' אֶלֶּא 'תּוֹרָה' שְׂנֵאָמַר (מִשְׁל"ב, ז) 'יִצְפֵן לִישְׂרָיִם תּוֹשִׁיָה'."

עַם יִשְׂרָאֵל בָּאוּ בַשְּׂאֵלָה לְקַבְּ"ה: יִצְחָק לֹא מְבַרֵךְ סֵתָם אֶת עֵשׂוֹ. הוּא מְבַרֵךְ אוֹתוֹ כִּי אֲתָה הַסְכַּמְתָּ לְכָה! אִם כֵּן, כִּיצַד נִצְפִין אֶת עֲצָמֵנוּ מִפְּנָיו, לֵאן נִבְרַח? הוּא זוֹרֵק עֲלֵינוּ פְּצָצוֹת, הוּא דוֹקֵר אוֹתֵנוּ בְּרַחוּבוֹת! כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוּיֹת שְׂאֵנוּ עוֹשִׂים הֵנּוּ מִשְׁעֲנַת קִנְיָה רַצוּץ. "צְדוֹ צְעָדֵינוּ מִלְּכַת בְּרַחֲבֵינוּ", לֵאן נִבְרַח?

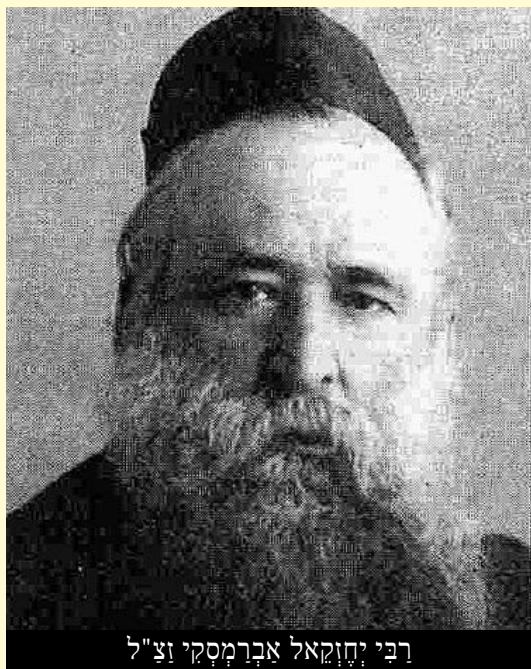
הַקֶּבֶץ ה' מְשִׁיב: "יִצְפֵן לִישְׂרָיִם תּוֹשִׁיָה" – יֵשׁ רַק עֲצָה אַחַת: לְבַרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה! זֶה הַמְּקַלֵּט" שְׁלָנוּ! בְּקִרְיַעַת יֵם סוּף נֵאָמַר: "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֻשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם". יֵשׁ מְפָרְשִׁים עַל דְּרָךְ הַרְמֹז: כְּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּתוֹךְ הַיָּם, וְהַמַּיִם נִצְבּוּ כְּחוֹמָה מִיַּמֵּינָם וּמִשְׂמָאלָם. הֵם הִבִּינוּ שֶׁהַלִּיכָתֶם הִיא בְּדֶרֶךְ נֶס, וְתַלּוּיָהּ בְּכָל רִגַע וְרִגַע, בִּידְיוֹ וּבְחִסְדּוֹ שֶׁל הַקֶּבֶץ"ה, שֶׁהָרִי בְּכָל רִגַע יְכוּלִים הַמַּיִם לְהִסָּגֵר עֲלֵיהֶם. כֵּן צְרִיכָה לְהִיֹּת הַרְגָּשָׁתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד בְּעַת שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עַל הַיַּבֻּשָׁה, בְּצוּרָה הַטְּבָעִית, שֶׁהוּא תַלּוּי אֶף וְרַק בְּקַבְּ"ה, שְׂמוּלֵיהָ אוֹתוֹ, וְשׁוֹמֵר עָלָיו.

הֲבָה נִתְבּוֹנֵנוּ! וְכִי עַל הַיַּבֻּשָׁה כָּל כִּי פָּשׁוּט לְלַכֵּת? וְכִי לֹא יִתְכַּן שְׂנַפֵּל לְתוֹךְ מַיִם, וְהָרִי "רִלְעַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם"? הַתְּשׁוּבָה הִיא: גַּם הַטְּבַע נִתּוֹן רַק בְּיַדְיוֹ שֶׁל הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ. רַק מִכַּחוֹ אָנוּ חַיִּים, נוֹשְׁמִים וְהוֹלְכִים.

אֲנַחְנוּ בְּיַדֵּים שֶׁל אֲבָא!

אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר לְבַד. רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׂמֵר עָלֵינוּ! "בְּצַל כְּנָפֵיהָ יִחְסִיֹו!"

הַנְּבִיא (רְמִיָהוּ טז, יט) אוֹמֵר: "ה' עֲזֵי וּמְעֲזֵי וּמְנוֹסֵי בְיוֹם צָרָה", פְּרוּשׁ: בְּעַת צָרָה, רַחֲמָנָא לִיצְלָנוּ, לְהִיִּכֵן יֵשׁ לְאָדָם לְנוֹס? רַק אֵל ה'!

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ספר, כי בהיותו בלונדון, בזמן מלחמת העולם השנייה, הפציצו הגרמנים את בית הדין בו ישב. באותה שעה הוא היה בעצומו של דין תורה. הוא לא זו מהמקום, אלא נשא עיניו למרום ואמר: "רבנו של עולם! הכתוב אומר (תהלים לו, ח) 'ובני אדם בצל כנפיה יחסיון' - הריני מעטף בטלית קטן, חוסה, בצל כנפיה שמר עלי!" ובחסדי שמים אכן נצל. כה כתב ב"נפש החיים", שפאשר אדם מתמסר פלו לקב"ה, ומרגיש באמת כי הפל בא ממנו, אף לא אחד יכול להזיק לו, אף גם אף לא אחד יכול לעזר לו, והוא נתון פלו בידיו של הקב"ה. זהו המקלט הטוב ביותר שיש לאדם, הוא בידיים של אבא, והטוב בעיניו של אבא - הוא יעשה.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ושלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדירים פלוס" ברחבי הארץ